

constraints consciously created by the writer complicate the search of equivalents. The distinction in the colloquial vocabulary of the source and target languages alongside the sociocultural differences in perception of the French and Ukrainian readers pose difficulties for translators and cause the use of translation transformations. **Future research** could examine the means representing the colloquial vocabulary in the Ukrainian translation of the novel «Zazie dans le métro» by R. Queneau.

Key words: colloquial vocabulary, linguistic experiments, translation equivalents, translation transformations, French-Ukrainian translation, Raymond Queneau.

Статтю отримано 22.04.2020 р.

<http://dx.doi.org/10.18524/2307-4558.2020.33.206543>

УДК [811.161.2+811.512.161+811.111]’373.222/.74-112

ЧАСНKOBA Оксана Костянтинівна,

старший викладач кафедри українознавства Одеської державної академії будівництва та архітектури; вул. Дідріхсона, 4, м. Одеса, 65029, Україна; тел.: +38 063 9872565; e-mail: oksbird85@gmail.com; ORCID ID: 0000-0002-7639-0979

ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ ІЗ КОМПОНЕНТОМ-ЗООНІМОМ «КІНЬ» (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ, ТУРЕЦЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ)

Анотація. У статті зіставлено фразеологізми, що містять найменування тварин в українській, турецькій і англійській мовах. **Мета** цього дослідження — продемонструвати дані зіставного аналізу фразеологізмів із зоонімічним компонентом «кінь» у вказаних мовах. **Об’єктом** вивчення виступають українські, турецькі та англійські фразеологічні одиниці на позначення емоційних рис людини. Усі ці одиниці містять зоонім «кінь». **Матеріал** дослідження: фразеологічні та тлумачні словники української, турецької та англійської мов. **Предметом** вивчення є особливості культурологічного аспекту функціонування таких фразеологічних одиниць у зазначених мовах та їх структурно-семантичні особливості. **Результатом** проведення зіставного аналізу турецьких, англійських та українських відповідників кількох груп фразеологічних одиниць стала їх класифікація за семантичними групами. **Висновки.** Дослідження фразеологізмів із зоонімом «кінь» дає змогу виокремити три семантичні групи, які характеризують позитивні і негативні риси людини. Особливості світосприйняття різних народів впливають на кількість фразеологізмів у семантичних типах та мовну організацію зоофразеологізмів.

Ключові слова: фразеологізм, зоонім «кінь», семантична група, українська мова, англійська мова, турецька мова, зіставлення.

Постановка проблеми. У фразеологічному фонді кожної мови чільне місце посідають фразеологізми із компонентом-зоонімом. У мовознавстві такі фразеологізми називають по-різному: *зоонімічні фразеологічні одиниці, зоосемічні фразеологізми, зоосемізми, зоофразеологізми, фразеологічні одиниці з анімалістичним компонентом, зооніми, зооморфізми*. Найменування тварин є одним із найдавніших пластів лексики з багатомістовою історією. Вони утворилися внаслідок тривалих спостережень людини за тваринами. Однак взяті зі світу тварин образи відображають не тільки окремі риси людського характеру (мужність — *лев*, хитрість — *лисиця*, боягузтво — *заєць*, кінь — *грація*), а й побутові, соціальні, духовні зв’язки між носіями мови, національну специфіку народу взагалі. Вони наділені виразною експресивною семантикою, тому в художній літературі назви тварин часто виступають в образно-символічній функції.

Особливості тваринного світу створюють наочну модель, елементи якої нагадують життя людського суспільства. Основою використання назв тварин у переносних значеннях є їхні різні властивості (часто вигадані): зовнішній вигляд, характерні звички. Проте, в кожного народу існує власна система кодування зоохарактеристик [2, с. 80].

Зв’язок проблеми з попередніми дослідженнями. В українському мовознавстві зооніми як компоненти фразеологічних одиниць неодноразово ставали об’єктом наукового аналізу. Цій проблемі присвячені наукові праці Т. П. Вільчинської, А. В. Воробйової, І. О. Голубовської, А. С. Заніної, Ж. В. Краснобаєвої-Чорної, О. А. Крижко, О. П. Левченко, Т. І. Міхєєвої, О. І. Панченко, Ю. В. Поздрань, І. А. Салати, О. В. Семенової, Д. В. Ужченка, Н. Л. Франчук, А. В. Фрідріх, Л. О. Ярової та багатьох інших дослідників. Англійські зооніми висвітлювалися в роботах Б. М. Ажнюка, К. М. Буряк, І. В. Кузнецова, Т. Ю. Сушко, М. С. Юрчук та інших. Зіставний аспект функціонування фразеологізмів із зоосемічним компонентом на матеріалі англійської та української мов досліджували Д. О. Аладько, Є. К. Буточкінаї, Я. В. Григошкіна, О. М. Голуб, О. І. Панченко, С. М. Федірко. Розгляд особливостей функціонування турецьких зоофразеологізмів посідає значне місце у працях І. Л. Покровської.

Інтерес до дослідження таких фразеологізмів пояснюється тим, що в образах, створених за допомогою зоонімів, розкриваються риси тварин, які людина переймає на себе. Для характеристики своєї поведінки, зовнішності або способу життя людина обирає тих тварин, звички і спосіб життя яких їй добре знайомі. Таким чином, інтерпретація зооморфного образу й аналіз фразеологізмів з аніمالістичним компонентом дозволяють виявити особливості уявлення людини про саму себе і про світ, що її оточує [6, с. 113].

Фразеологія зоосемічних фразеологізмів абсорбує в собі національний колорит народу, є носієм споконвічного уявлення про його самобутність, при порівнянні декількох мов можна виявити як зв'язки у ментальності та світобаченні різних націй, так і їхні унікальні риси.

Зооніми вирізняються високим ступенем поширеності й активно використовуються в різних мовах для підсилення образної характеристики людини, ситуації, досить повно і концептуально представляють різні сфери матеріального й духовного життя народу. Зооніми репрезентують життєвий досвід людини, її поведінку, притаманні їй якості та допомагають у створенні загального образу, слугують для позначення таких рис характеру, як сміливість, працьовитість, сила, слабкість, лицемірство тощо. Зооніми належать до найпродуктивніших лексем, семантичні структури яких містять найбільшу кількість метафоричних значень, що вживаються для позначення людей [1, с. 51].

С. М. Федірко розглянула в сучасній англійській мові групу фразеологізмів з компонентом *horse* (кінь) у порівнянні з аналогічною групою найуживаніших українських фразеологізмів та зазначила, що кінь є однією з найулюбленіших тварин британців. В англійській мові кінь є дуже поважною твариною. Концепт «кінь» включає в себе поняття благородства, відданості [10, с. 277].

У лінгвістиці найбільш повною вважають класифікацію, в якій фразеологізми з компонентом-зоонімом поділяються на шість окремих груп: власне зоофразеологізми, орнітофразеологізми, ентомофразеологізми, іхтіофразеологізми, рептиліофразеологізми, амфібіофразеологізми. Зоофразеологізми та орнітофразеологізми містять по дві окремі підгрупи: фразеологізми з компонентом, що є назвою дикої або домашньої тварини, птаха. Таку класифікацію застосовують у своїх наукових працях М. Й. Пертишин [5, с. 162–163], І. І. Перій [4, с. 193]. І. Л. Покровська наголошує, що застосування в цих дослідженнях такої самої класифікації є обґрунтованим з точки зору охоплення фразеологізмів з компонентом-зоонімом та вивчення лексем фразеологічних виразів, які ніколи повністю не десемантизуються.

Постановка дослідницьких завдань. Вивчення зіставної типології зооморфізмів різних мов у ХХІ столітті невпинно продовжує набирати оберти в мовознавстві. Уперше досліджуємо фразеологізми з компонентом-зоонімом «кінь» в українській, турецькій та англійській мовах, що зумовило актуальність цієї статті — зіставний аспект фраземного рівня ціннісної картини світу з проектуванням на різні коди культур, менталітет, побутові та релігійні звичаї.

Мета цього дослідження — продемонструвати дані зіставного аналізу фразеологізмів із зоонімічним компонентом «кінь» в українській, турецькій та англійській мовах. Досягнення поставленої мети передбачає зіставлення семантики ФО із зоонімічним компонентом «кінь» в українській, «*at*» — турецькій та «*horse*» — в англійській мовах. Предметом вивчення є особливості культурологічного аспекту функціонування таких фразеологічних одиниць у зазначених мовах та їх структурно-семантичні особливості. Об'єктом вивчення виступають українські, турецькі та англійські ФО, які позначають емоційні риси людини та містять у своєму складі зооморфний компонент «кінь». Матеріал дослідження: фразеологічні та тлумачні словники української, турецької та англійської мов.

Виклад основного матеріалу. Зооніми входять до складу багатьох фразеологізмів, приказок, прислів'їв у якості метафоричних індикаторів мовлення: людина переносила якості тварини на людей, досягаючи таким чином потрібної їй образності в характеристиці оточуючих. Давні вірування, звичаї та обряди, у яких використовували тварин, міфологічні уявлення про тварин як основних або другорядних учасників доповнювали та розвивали фразеологію, «розмальовуючи» різнобарвними кольорами. У різних мовах фразеологізми із зоонімами часто мають різне метафоричне вираження та зоонімічні альтернанти.

Кількість зоофразеологізмів із компонентом «кінь» в українській, англійській і турецькій мовах не є однаковою. У переважній своїй більшості фразеологізми з компонентом-зоонімом спрямовані на розкриття характеристик людини, її зовнішності, характеру тощо. Лексемі «кінь» у фольклорних текстах вживають як у прямому, так і в переносному (метафоричному, символічному) значенні. Коня в побуті використовували з господарською або військовою метою: як головну тяглову силу в обробці землі та перевезенні вантажів і людей, як основний засіб пересування сухоходом та перевезення вантажів, багажу, гармат, пасажирів, як мобільний засіб пересування кавалерійських військ на полі бою або мисливців на полюванні. За багатьма легендами, кінь — майже священна тварина.

Лексема «кінь» у словнику української мови має такі визначення:

1. Велика свійська однокопита тварина, яку використовують для перевезення людей і вантажів.
2. Шахова фігура з зображенням голови коня [7, т. 4, с. 167].

Серед основних позитивних компонентів символічного значення «кінь» у фольклорному мовленні можна визначити *працьовитість, досвідченість, волелюбність, нескореність, швидкість, силу, вірність, терпіння, наполегливість* тощо.

Матеріал дослідження дає змогу виявити такі семантичні групи фразеологізмів із зоонімічним компонентом «кінь» в українській, «at» — у турецькій, «horse» — в англійській мовах:

1. Щастя, вірність, дбайливість, працьовитість:

На коні б́ути (почувати себе і под.) — бути (почувати себе) у вигідному становищі.

Б́ути на коні [б́ути] і під конём — мати великий життєвий досвід.

Хід конём — про рішучий засіб, який застосовують у крайньому випадку.

Щастя не кінь, не везе по прямій дорозі. — Шлях до щастя нелегкий.

І золоті удила коневі не милі. Коневі роса ліпше вівса. Норовистому коневі і майдан ти́сний. — Воля — найдорожчий скарб.

Гладь коня вівсом, а не батогом. Шануй коня дома, то пошанує він тебе в дорозі. — Коли діяти добротою, то можна отримати більше користі від тварини та людини.

Кінь не видасть — і ворог не знайде. Не той кінь, що в болото увезе, а той, що витягне. — Тут підкреслюється справжня вірність друзів.

Козак сам не їсть, а коня накормить. Хто коня годує, той дома ночує. — Людина, яка піклується за когось, хто для нього важливий.

Баба з воза — кобилі легше. — Якщо ні, то не дуже й хотілося!

Atta, avratta uđur vardır. — Кінь та його дружина приносять щастя.

Atına bakarı ardına bakmaz. (досл. Хто добре доглядає свого коня, не поглядає назад). — *Сип коневі мішком — не ходитимеш мішком.*

At uđıdın yoldaşdır. — Кінь — товариш джигіта.

Arpa verilmeyen at, kamçı zoru ile yürümez. (Кінь, якому не дали ячменю, від батого скакати не буде). — Квапити краще кормом, ніж батогом.

Ata binersen Allahı, attan inersen atı unutma. — Коли сів на коня, не забудь про Бога, а коли зліз, не забудь про коня.

Ati eşkin, kılıcı keskin (досл. Його кінь швидкий, а меч — гострий). — Хлопець як козак.

Atta duran var durmayan var. (досл. Хтось вмів, а хтось і не вмів осідлати коня). — Всі не можуть однаково добре виконувати одну і ту саму роботу

Life is short!! Hug your horse!! — Життя коротке! Обійми свого коня!!

When in doubt, ask a horse. — Якщо у тебе є сумнів у чомусь, запитай коня.

Show me your horse and I will tell you what you are. — Покажи мені свого коня та я скажу хто ти.

One reason why birds and horses are happy is because they are not trying to impress other birds and horses. — Одна причина, з якої птиці й коні щасливі, полягає в тому, що вони не намагаються справити враження на інших птахів і коней.

2. Керування:

Який кінь, такий і їздець. — У доброго козака добрий кінь.

На те й коня кують, щоб не спиткнутися. — Все треба обміркувати та передбачити.

На чужому коні далеко не поїдеш. — На чужому добрі не забагатієш.

At adınna göre deđil, adamınna göre yürür. — Кінь іде, порівнюючи не з власним кроком, а з волею того, хто ним керує.

Ata eyer, eyere de er gerek. — Коню потрібно сідло, сідлу вершник.

At binenin kılıç kuşananındır. — Кінь належить тому, хто на ньому сидить, а меч того, на кому він висить.

At binicisini tanır. — Кінь визнає свого вершника.

You never get the pleasure of owning a horse, you only have the pleasure of being its slave. — Ви ніколи не отримаєте задоволення від володіння конем, єдине ваше задоволення — бути його рабом.

The Joy of horses is not the riding, jumping, racing, showing, or grooming, but of owning!!! — Щастя для власника не в їзді, стрибках, скачках, виступах чи догляду за конем — щастя в самому володінні конем.

Even the greenest horse has something to teach the wisest rider. — Навіть найдосвідченіший кінь може дечому навчити наймудрішого вершника.

Woman have horses because there are so few good men around. — Жінки заводять коней, тому що навколо так мало хороших чоловіків.

You can love horse and ride it and a horse can love you and squash you. — Ви можете любити коня і їздити на ньому верхи, а кінь може любити вас і розчавити вас.

The horse. Here is nobility without conceit, friendship without envy, beauty without vanity. A willing servant, yet never a slave. — Кінь. Тут благородство без марнославства, дружба без заздрощів, краса без марнославства. Готовий слуга, але ніколи не раб.

To ride a horse is to ride the sky. — Їздити на коні — це їздити по небу.

3. Невдача, невезіння, брехня, безглуздість:

Ні об'їзати конем, ні обійти. — Не уникнути горя.

Згаяного часу і конем не наздоженеш. — Втрачений час не повернеш.

Сон райби кобили. — Нісенітниця, дурниця.

Не можна одноразово на двох конях сидіти. — Декілька справ добре одночасно не виконаєш.

*Не вір **кобилі** в дорозі, бо серед болота скине.* — Друг може підставити в будь-якій ситуації, не довіряй нікому.

*Знає **кобила**, що віз поломила.* — Людина знає, коли погане зробила.

***Кобила** з вовком тягалась — хвіст та грива осталась. **Кобила** за вовком гналась та вовкові в зуби попалась.* — Людина задалегідь пішла на прогашну справу.

Atın bahtsız arabaya düşer. (досл. Невезіння коня штовхає під машину). — Складно вийти з біди, як каменю з води.

Eşekten düşene kazma kürek. (досл. Тому, хто впав з коня — ковдра та матрац, а тому, хто впав з віслюка — лопата та копання). — Десять у людей і курка співає, а в мене і когут не хоче.

Onmadık (talihsiz) hacıyı at üstünde (Arafat'ta) yılan sokar. — В нещасті, будь ти і на коні, змія вкусить.

At çalıdıktan sonra ahır kitlesen ne olur. — Нема чого замикати стайню, коли кінь вкрадений.

Eğreti ata binen tez iner. — Хто в поспіху сідає на коня, довго на ньому не всидить.

At yerine eşek bağlamak. (досл. Прив'язати віслюка замість коня). — Обдурити когось.

To flog a dead horse. — Робити щось безглузде, витратити час на марну справу.

Horseback opinion. — Так британці називають необмірковану, наспіх висловлену та безглузду точку зору.

Horse laugh. — Голосний, грубий регіт.

Tell it to the horse#manes. — Так відповідають британці, якщо їм розповідають всілякі небилиці.

Hold your horses. — Цей фразеологізм вживається у випадках, коли людина поспішає щось зробити, але поспіх може лише нашкодити справі.

To back the wrong horse. — Поставити не на того коня, тобто зробити неправильний вибір, прорахуватись.

To beat a dead horse. — Бити мертвого коня, тобто даремно витратити сили, даремно намагатись щось зробити.

A dark horse. — Темна конячка, кінь, про якого нічого невідомо; у переносному значенні — маловідома особа, маловідомий кандидат на посаду або на виборах.

A good horse cannot be of a bad colour. — Добрий кінь не може бути поганої масті.

A horse may stumble though he have four legs. — І кінь на чотирьох ногах спотикається.

У деяких українських фразеологізмах замість зоонімічного компонента «кінь» фігурує синонімічний компонент «кобила», який в українській мові набагато частіше використовують з негативним конотативним значенням в образливих ситуаціях.

Висновки. У результаті проведеного дослідження фразеологізмів із зоонімічним компонентом «кінь» можна зазначити, що своєю семантикою фразеологічна лексика спрямована на образну характеристику людини, її діяльність та оточення. Виокремлено три основні групи зоофразеологізмів із компонентом «кінь», які містять у собі особливості світосприйняття на лінгвокультурному рівні та особливості організації мовного матеріалу в єдиній культуроносії картини світу. В українській та турецькій мовах кінь видається як залежний від хазяїна та підпорядковується йому в господарському житті, в дорозі, тобто людина — це керівник, а кінь — підлеглий. В англійській мові кінь видається як рівна до людини істота, навіть краща та розумніша за людину, образ коня символічно підноситься над людиною: *The horse is God's gift to man.* — Кінь — це подарунок Бога людині.

Особливості світосприйняття різних народів впливають на кількість фразеологізмів у семантичних групах та на структурну організацію зоофразеологізмів. Наш аналіз і його результати вказують на цікаву перспективу вивчення багатозначних, синонімічних і омонімічних зоонімів, тобто подальше їх дослідження в зіставному аспекті цих мов.

Л і т е р а т у р а

1. Дубравська З. Р. Зооніми як окремі лексичні одиниці та як компоненти сталих виразів. *Молодий вчений*. Херсон : Гельветика, 2018. № 3.1 (55.1). С. 51–53.

2. Крижко О. А. Образно-номінативна та оцінна характеристика фольклорних зоосемізмів української мови. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки*. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2019. Вип. 49. С. 80–85.

3. Покровська І. Л. Зоонім кінь як складовий компонент турецьких фразеологізмів. *Лінгвістичні студії : зб. наук. праць*. Донецьк : ДонНУ, 2006. Вип. 14. С. 193–196.

4. *Передрій І. І. Класифікація фразеологічних одиниць з зоонімічним компонентом у німецькій мові*. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Філологічна. Острог, 2015. Вип. 55. С. 191–194.

5. *Петришин М. Й. Фразеологізми з компонентом-зоонімом у латинській мові*. *Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія*. Чернівці, 2014. Вип. 692–693. С. 161–165.

6. Семенова О. В. Семантико-прагматичні особливості зоофразеологізмів. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2018. Т. 1. Вип. 7. С. 112–115.

7. *Словник української мови : у 11 т. Т. 4. (І–М)*. Київ : Наук. думка, 1973. 840 с.

8. *Степанов Е. Н. Русские паремии с тюркизмами бытового дискурса : лингвокультурный аспект*. *Мова : науково-теоретичний часопис з мовознавства*. Одеса : Астропринт, 2016. № 26. С. 111–119.

9. Степанов Е. Н. Сценарная специфика региональной фразеологии. Мова. Одеса : Астропринт, 2017. № 28. С. 30–36. URL : <https://doi.org/10.18524/2307-4558.2017.28.115857>.

10. Федірко С. М. Лінгвокультурологічні особливості вживання фразеологізмів з анімальним компонентом horse (кінь) в англійській та українській мовах. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. Кам'янець-Подільський, 2010. Вип. 23. С. 276–280.

References

1. Dubravskaja, Z. R. (2018), «Zoonyms as separate linguistic units and components of idioms», *Young Scientist* [«Zoonimy yak okremi leksychni odynytis ta yak komponenty stal'nykh vyraziv, *Molodyi vchenyi*], Helvetica publishing house, Kherson, vol. 3.1 (55.1), pp. 51–53.

2. Kryzhko, O. A. (2019), «Image-nominative and evaluative characteristic of Ukrainian folklore zoosemisms», *Scientific Papers of Kamianets-Podilskiy National Ivan Ohiienko University, Philological Sciences* [«Obrazno-nominatyvna ta otsinna kharakterystyka folklornykh zoosemizmiv ukrajin'skoyi movy», *Naukovi pratsi Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohiienka. Filolohichni nauky*], Axiom, Kamianets-Podilskiy, vol. 49, pp. 80–85.

3. Pokrovska, I. L. (2006), «Zoonym horse as a component of Turkish phraseology», *Linguistic Studies : A Collection of Scientific Papers* [«Zoonim kin' yak skladovyi komponent turetskykh frazeolohizmiv», *Linhvistychni studii : zb. nauk. pratsi*], Donetsk National University, Donetsk, Issue 14, pp. 193–196.

4. Peredrii, I. I. (2015), «Classification of the phraseological units with zoonym component in the German language», *Scientific proceedings of Ostroh Academy National University «Philology» Series* [«Klasyfikatsiia frazeolohichnykh odynytis z zoonimnym komponentom u nimetskii movi», *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia» Seriia : Filolohichna*], Ostroh, vol. 55, pp. 191–194.

5. Petryshyn, M. Y. (2014), «Phraseologisms with a zoonym component in Latin», *Scientific Herald of Chernivtsi University, German philology* [«Frazeolohizmy z komponentom-zoonimom u latynskii movi», *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu, Hermanska filolohiia*], Chernovtsy, vol. 692–693, pp. 161–165.

6. Semenova, O. V. (2018), «Semantic-pragmatic peculiarities of zoo-phraseologisms», *Transcarpathian Philological Studies* [«Semantiko-prahmatychni osoblyvosti zoofrazeolohizmiv», *Zakarpatski filolohichni studii*], Helvetica publishing house, Uzhhorod, vol. 1, issue 7, pp. 112–115.

7. *Dictionary of the Ukrainian Language : in 11 volumes* (1973) [*Slovnnyk ukrajin'skoyi movy : u 11 t.*], Naukova dumka publishing house, Kyiv, vol. 4 (I–M), 840 p.

8. Stepanov, Ie. N. (2016), «Russian proverbs and sayings with Turkisms of domestic discourse : lingual and cultural aspects», *Mova / Language* [«Russkiye paremii s tyurkizmami bytovogo diskursa : lingvokul'turnyy aspekt», *Mova*], Odessa I. I. Mechnikov National University, Astroprint Publishing house, vol. 26, pp. 111–119.

9. Stepanov, Ie. N. (2017), «Scenarious specificity of regional phraseology», *Mova / Language* [«Stsenarnaya spetsyfika regional'noy frazeologii», *Mova*], Odessa I. I. Mechnikov National Univ., Astroprint, Odessa, vol. 28, pp. 30–36. URL : <https://doi.org/10.18524/2307-4558.2017.28.115857>.

10. Fedirko, S. M. (2010), «Lingua-cultural features of the use of phraseology with the animal component horse in English and Ukrainian», *Scientific Papers of Kamianets-Podilskiy National Ivan Ohiienko University, Philological Sciences* [«Linhvokulturolohichni osoblyvosti vzhyvannia frazeolohizmiv z animalnym komponentom horse (kin') v anhliiskiy ta ukrajin'skyy movakh», *Naukovi pratsi Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohiienka, Filolohichni nauky*], Kamianets-Podilskiy, vol. 23, pp. 276–280.

ЧАЕНКОВА Оксана Константиновна,

старший преподаватель кафедры украиноведения Одесской государственной академии строительства и архитектуры; ул. Дидрихсона, 4, г. Одесса, 65029, Украина; тел.: +38 063 9872565; e-mail: oksbird85@gmail.com; ORCID ID: 0000-0002-7639-0979

ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИЕ ЕДИНИЦЫ С КОМПОНЕНТОМ-ЗООНИМОМ «КОНЬ» (НА МАТЕРИАЛЕ УКРАИНСКОГО, ТУРЕЦКОГО И АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКОВ)

Аннотация. В статье рассматриваются фразеологизмы с наименованиями животных в украинском, турецком и английском языках, которые представляют большой слой лексики. **Цель** этого исследования — показать данные сравнительного анализа фразеологизмов с зоонимическим компонентом «конь» в украинском, турецком и английском языках. **Объектом** изучения выступают украинские, турецкие и английские фразеологические единицы, которые используются для передачи эмоций человека и имеют в своём составе зооморфный компонент «конь». **Материал** исследования: фразеологические и толковые словари украинского, турецкого и английского языков. **Предметом** изучения являются особенности культурологического аспекта функционирования таких фразеологических единиц в указанных языках и их структурно-семантические особенности. **Результатом** проведения сопоставительного анализа турецких, английских и украинских соответствий трёх групп фразеологических единиц стала их классификация по семантическим группам. **Выводы.** Исследование фразеологизмов с зоонимом «конь» позволяет выделить три семантические группы, характеризующие положительные и отрицательные черты человека. Особенности мировосприятия разных народов влияют на количество фразеологизмов в семантических группах и на языковую организацию зоофразеологизмов.

Ключевые слова: фразеологизм, зооним «конь», семантическая группа, украинский язык, английский язык, турецкий язык, сопоставление.

Oksana K. CHAENKOVA,

Senior Lecturer, Department of Ukrainian Studies, Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture;
4 Didrikhsona st., Odessa, 65029, Ukraine; tel.: +38 0639872565; e-mail: oksbird85@gmail.com;
ORCID ID: 0000-0002-7639-0979

PHRASEOLOGICAL UNITS WITH THE COMPONENT-ZOONYM «HORSE» (ON THE MATERIAL OF UKRAINIAN, TURKISH, AND ENGLISH LANGUAGES)

Summary. This article is devoted to the study of the phraseological units with denominations of animals in Ukrainian, Turkish and English and they are abundant as a lexical group. The *purpose* of this study is to demonstrate the data of comparative analysis of phraseology with the zoonym component of the horse in Ukrainian, Turkish and English. The *objects* of our study are Ukrainian, Turkish and English FU, which denote the emotional traits of human and contain a zoomorphic component «horse». Research *material*: phraseological and explanatory dictionaries of Ukrainian, Turkish and English languages. The *subject* of study is the implementation of the culturological aspect of these FUs with the zoonym component «horse» and the structural and semantic features of these units. The *result* of a comparative analysis of Turkish, English and Ukrainian equivalents of several groups of phraseological units was their classification by semantic groups. *Conclusions.* The analysis of the phraseological units allows to divide them into three semantic groups: phraseological units with positive features of a person, phraseological units with negative features of a person. The features of the worldview of different peoples affect the number of phraseology in semantic types and the linguistic structure of zoophraseologisms.

Key words: phraseological units, denominations of animals, semantic group, the Ukrainian language, the English language, the Turkish language, comparison.

Статтю отримано 29.04.2020 р.